

Nire ustez...

I g a r a

IGARA izeneko ikas-irakas material honek HABEk sortutako Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikuluan du izaera eta, 97/98 ikasturtean, programan definitzen den 3. maila saiatzeko euskaltegietako irakasleekin batera egindako lan-egitasmo baten ondorio da.

Asmo sendo batek gidatu zuen hasiera-hasieratik eginkizun hau: testualitatea lantzeak. Baina horren aldeko apostua oso agerikoa izan bada ere, ez da lan erraza izan.

Bestalde, azpimarratu nahi dugu ez dela esperimentazio formalik egin eta horregatik, bakar-bakarrik egileek beraiek eta beren euskaltegietan saiatu dituztela proposatutako jarduerak.

Baliabide gutxirekin eta epe laburrean egindako lana duzu eskuartean duzun hau. Mugak muga, gure egitasmo honetan parte hartu ez duten beste irakasle guztiei ere balio izango zaiela uste duelako eman du argitara HABEk, aldi berean egile izan diren irakasleei hartu duten lana eta egin duten ahalegin berezia aitortzeko.

Antzeko ikastunitateak sortzen lagunduko dutela uste dugu. Hala balitz, gure helburu nagusia asean litzateke.

Jokin Azkue Arrastoa
HABEko Zuzendari Nagusia

HABE

EGILEAK:

Proiektuaren arduraduna:	Juxto Ega a (HABEko Hizkuntzaren Didaktika arduraduna)
Kudeaketa:	Joanba Bergara (HABEko Prestakuntza arduraduna)
Koordinatzaile didaktikoak:	Esther Isasa (HABEko teknikaria) Eskarne Lopetegi (HABEko teknikaria)
Partehartzaileak:	Joseba Palenzuela (Barakaldoko U.E.ko idazkari akademikoa) Joseba Urriz (Barakaldoko U.E.ko irakaslea)
Diseinua eta maketazioa:	Olaia Ubeda Sabin Arzelus (HABEko teknikaria) Gemma Sarasua (HABEko idazkaria)

HABE Erakundeak eskerrak ematen dizkie Barakaldoko Udal Euskaltegiari eta Udalari materialgintza proiektu honetan parte hartzerakoan agertu duten borondateagatik.

Gure esker ona ondoren aipatzen direnei hainbat material eta ideia hartzeko baimena eman digutelako.

Ega a, A. Telebistaz In Aitaren batean, 57. or, Elkar.

Loiro, G. Adierazpen askatasuna vs. Komunikabideen boterea, 1997-08, B.E.E.-ko artxibategia.

Lasa, G. Goenkale In Telebista/Zinea, 62.or

Bilbao, A. Ordenadoreak etsai eta lagun, 1997-10. B.E.E.-ko artxibategia.

Erasun, A. Web itsasoan euskal tantak In ARGIA, 1.585. zka, 1996-07-07, 17.or

Sagarna, A. Jalgi: Internet/Intranet: teknologian oinarritutako komunikazio-zerbitzaria In Elhuyar 1997ko urtarrila, 40.or

Barakaldoko U.E.ko irakasleak Internet eta informatika, B.E.E.-ko artxibategia

1. Sarrera

1 . Irakaslearentzako oharrak	4-5.orr.
2 . Ikastunitatearen ibilbidea	6-7.orr.
3 . Ikastunitatearen edukiak eta helburuak	8-9.orr.

2. Sekuentziak

A Sekuentzia

1 . jarduera: Telebistaz	10-11.orr.
2 . jarduera: Bihotzeko aldizkariak	12.orr.

B Sekuentzia

3 . jarduera: Komunikabideen indarra	13-14.orr.
4 . jarduera: Goenkale	15-16.orr.
5 . jarduera: Ordenagailuak etsai eta lagun	17.orr.
6 . jarduera: Esaldiak berridatzi	18-19.orr.

C Sekuentzia

7 . jarduera: Internet	20.orr.
8 . jarduera: World Wide Web	21.orr.

D Sekuentzia

9 . jarduera: Internet eta informatika	22.orr.

E Sekuentzia

10 . jarduera: Ebaluatzen	23.orr.

3. Eranskinak

1 . Internet eta informatika (transkripzioa)	24-26.orr.

1

Sarrera

1

Irakaslearentzako oharrak

Ikastunitate honetan IDAZMENari emango zaio garrantzirik handiena, gure asmo nagusia ikasleak gai ezagun bati buruzko iritzi-artikuluak egiten trebatzea baita; artikulu horretan aldeko zein kontrako argudioak azaldu beharko dituzte.

Askotan, iritzia eman behar izaten dugunean ez dugu aldeko edo kontrako bide argia hartzen. Pertsonaia ospetsu baten esanek, jakitun baten esanek, eta beste hainbatek balio izaten digute iritzi bat izateko, eta arazo baten aurrean aldeko eta kontrako argumentuak emateko. Halako iritziak ematean, ordea, zaila izaten da erabakitzea testua nola antolatu, kontrako argudioak nola txertatu, aldeko eta kontrako argumentuak azalduz ondorio argi bat nola atera...

Beraz, ikastunitate honen bukaeran iritzi-artikuluak sortzea izango dugu eginkizun. Horretarako, hurrengo egoera hau proposatzen diegu ikasleei:

XX. mendean komunikabideek izugarritzko aurrerapausoak egin dituzte. Mendearen hasieran komunikabideek ez zuten gaur duten indarraren erdirik ere. Garai hartan erabiltzen hasi ziren komunikabideak eta mendearen erdialdera erabiltzen hasi zirenak ere (telebista, esaterako) ez ziren gaur bezain garrantzitsuak. Azkenaldi honetan bide berriak zabaldu dira komunikabideen munduan.

Jende askok erabiltzen du Internet. Beste askok, berriz, ez du inoiz erabili, ezta erabiliko ere. Aldeko eta kontrako arrazoiak daude berri berria den komunikabide hau erabiltzeko.

Zure herriko ikastetxe batean Interneten inguruko hika-mika sortu da. Idatz ezazu aldizkari, egunkari... zein beste edozein komunikabidetan argitara litekeen iritzi-artikulu bat, informatikaren eta, era berean, Interneten aldeko eta kontrako alderdiak aipatuz.

Ikastunitate honek aldizkari, egunkari... zein beste edozein komunikabidetan argitara litekeen iritzi-artikulu bat idaztea du helburu, gai horren aldeko eta kontrako alderdiak adieraziz.

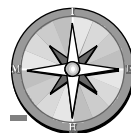
Gaia: Komunikabideak. Atzoko eta gaurko komunikabideak. Internet.
Xedea: Gaiari buruzko iritzia ematea, aldeko eta kontrako arrazoiak adieraziz.
Hartzailea: Idatzizko komunikabide baten irakurlea.

Ikastunitate honetan ez dago sekuentziazio jakin bat, baina hurrengoak kontuan hartuta diseinatu da.

1. Sarrerako jarduerak: Iritzi-artikuluetan askotan aldeko eta kontrako arrazoiak batera ematen direla aditzera ematea.

Ikastunitate honetan aldeko eta kontrako alderdiak agertuko dituen iritzi-artikulu bat sortzea dugu helburu; beraz, lehenengo jardueretan horrelako iritzi-artikuluak uste baino ugariagoak izaten direla ikustaraziko diegu. Behar komunikatibo hori sortzeko, 1. eta 2. jarduerak erabil daitezke.

4

2. Kontrako arrazoiak azaltzen dituzten iritzi-artikuluen lanketa.
3, 4, 5, 6. Jardueretan, azkenean eskatuko zaion testuaren antzekoak landuko dira. Kontuan hartu behar du irakasleak ikastunitate honetan kontrargumentazioari (antitesiari) erreparatuko zaiola bereziki.
3. Eginkizunerako prestatzen.
7 eta 8. Jardueretan, eginkizunean beharko duen informazioa ematen zaio ikasleari.
4. Ikastunitateko eginkizuna.
9. jarduera.
5. Eginkizunaren ebaluaketa.
10. jarduera.

Ikastunitatearen ibilbidea

entzumena

irakurmena

mintzamina

idazmena

irratia

bideoa

aukera-maukera

hausnarrean

material osagarriak

E Sekuentzia

10. EBALUATZEN

Ikastunitateko eginkizunean sortutako idazkia ebaluatu (23.or.irak.lib) (32.or.ik.lib)

A Sekuentzia

1. TELEBISTAZ

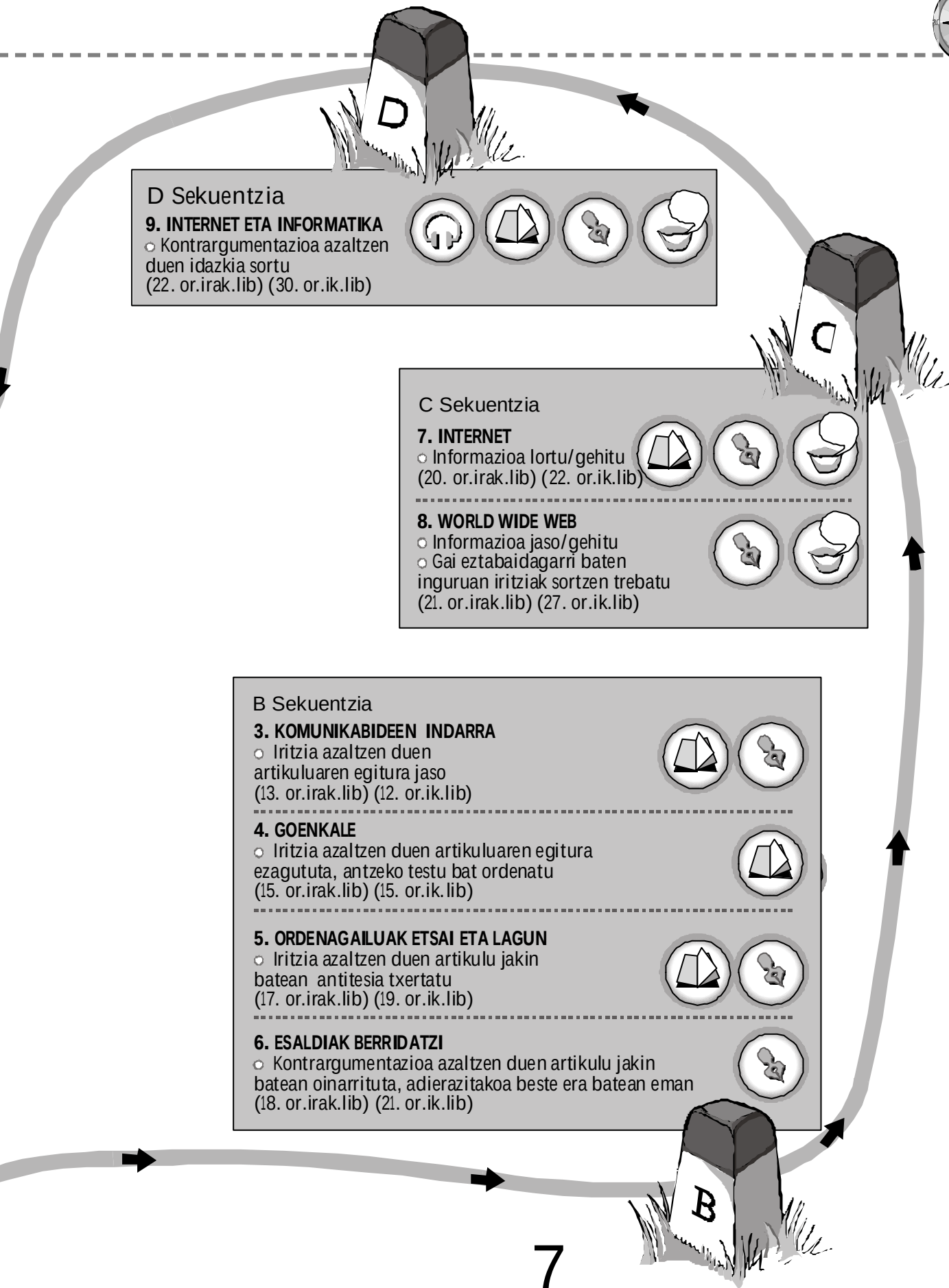
Aldeko eta kontrako iritziak eman testu idatzi bakar batean
Hitzak definitu (10. or.irak.lib) (6. or.ik.lib)

2. BIHOTZEKO ALDIZKARIAK

Gai eztabaidagarri baten inguruan, aldeko eta kontrako iritziak eman (12. or.irak.lib) (9. or.ik.lib)

7

Ikastunitatearen edukiak eta helburuak

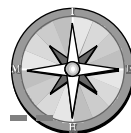
Eduki pragmatikoak

Testu era	● Iritzi-artikulua
Egitura	● Tesia ● Tesiaren azalpena (argumentazioa) ● Antitesia (kontrargumentazioa) ● Ondorioa (sintesia)
Kontestua	● Xedeak: Gaiari buruzko ikuspuntua ematea. Besteen iritzia defendatu edo arbuiatzea. Besteen iritzia erabiltzea norberarena defendatu edo arbuiatzeko. Kontrako eta aldeko arrazoiak laburbiltzea. Egindako aukera zuritzea. ● Gaia: Komunikabideak ● Komunikazio-kanala: Idatzia. Herriko aldizkaria, egunkaria...

Eduki psikolinguistikoak

Trebetasun hartzaileak

- Testua gainirakurri, ideia nagusiak jasotzeko.
- Testuaren makroegitura atzeman.
- Gaiaren inguruko kontrargumentazioa bilatu.
- Testuaren edukia aurretiko ezagutzarekin lotu.
- Testuaren informazio xehea jaso.
- Testuan gertatzen den garapenari erreparatu.
- Lerroartean irakurri, espreski azaldu ez diren ideiez jabetzeko .
- Testuaren sekuentziazioa ulertu.
- Testuaren sekuentziazioa sortu.
- Ideiak bildu, zerrendatu eta ordenatu.
- Parrafoak osatu.
- Mezu bera hainbat formatan eman.

Eduki formalak

Alderdi morfosintaktikoa ¹

- Esan, uste, iritzi, argudiatu, erantzun, errefusatu... motako aditzak
- Nire ustetan, ene aburuz, zera pentsatzen dut, deritzot, etab.
- Menderakuntzan
 - Kausazkoak: -(e)lako, -(e)nez ...
 - Kontzesiboak: ... arren, ba... ere, nahiz ...
 - Kontsekutiboak: halako... non, hain... ezen
 - Aurkaritzako juntagailuak: baina, baizik...

Alderdi testuala

Antolatzaileak ²

- Arrazoiak gehitzeko: gainera, baita ere, are gehiago, ez hori bakarrik, batetik... bestetik...
- Arrazoiak kontrajartzeko: baina, hala ere, edozein modutan, dena den...
- Konklusiorako: beraz, honela, ondorio gisa, laburbilduz, horregatik, hau guztia dela eta, arrazoi hauengatik...

Modalizatzaileak³

- Ziurtasuna adieraztekoak: jakina, noski, benetan... ez dago zalantzarik, argi dago, jakina denez, ziur egon.
- Probabilitatea adieraztekoak: beharbada, agian, itxuraz, aidanez, uste izan, baliteke, omen, ote
- Beharizana adieraztekoak: ezinbestean, derrigorrez, beharrezkoa, halabeharrez ...
- Balorazioa adieraztekoak: zorionez, zoritxarrez, nahi izan, espero izan, iruditu, sinistu...

¹ Honen inguruko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus: ALBERDI, A.: Eskola gramatika Elkar-G.I.E. 81. or

² idem. 51.-53.or. eta 81. or

³ idem. 37. or eta 51.-53. or

2

Sekuentziak

s e k u e **A** n t z i a

Sekuentzia honetan 1, 2, eta 3. jarduerak sartu ditugu, arrazoi batengatik sartu ere: iritzi-artikuluetan gai eztabaidagarri baten inguruko iritzia ematean, aldeko ala kontrako arrazoiak ekartzen dira askotan. Beste askotan, berriz, arazoaren ikuspegi zabalagoa eman nahian, aldeko eta kontrako arrazoiak biltzen dira, nahiz eta, testu gehienetan, aldeko ala kontrako arrazoiak pisu handiagoa hartzen duten.

Hiru jardueron helburua aldeko eta kontrako iritziak testu idatzi bakar batean aurki daitezkeela ohartaraztea da batetik, eta, bestetik, behar komunikatibo horiek sortzea.

1 **jarduera** Telebistaz

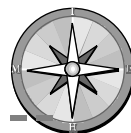
Helburua:

- Gai eztabaidagarri baten inguruko iritzia azaltzean, aldeko eta kontrako iritziak testu idatzi bakar batean ager daitezkeela ohartaraztea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu.
- Ikasleek testua irakurriko dute*.
- Irakasleak ohartaziko die testuko gaiaren inguruan kontrako eta aldeko arrazoiak daudela. Horretarako, hurrengo galderak baliozkoak izan dakizkioke:
 - Testu honetan, zeintzuk arrazoi-motek dute pisu handiago? Telebistaren aldeko arrazoiak ala telebistaren kontrakoak?
 - Iritzi-mota bakar bat agertzen al da testuan ala telebistaren aldeko eta kontrako ideiak agertzen dira?
 - Zeintzuk dira aldeko eta kontrako arrazoi horiek?
 - ...
- Ondorio orokorrak talde handian aterako dira.

* Ega a, A. Telebistaz In Aitaren batean, Elkar.

1. Erabiltzen al ditu idazleak ikuspuntu bereko ideiak?
Ez, 2-5. parrafoak tesiaren aldekoak, 6-7. parrafoak tesiaren kontrakoak
2. Zeintzuk ideia erabiltzen ditu bere iritzia defendatzeko?
Tesia: Gero sinistarazi nahi izan digute bera tresna tontoa izateaz gain ikusten dugunok ere tontotu egiten gaituela (1. parrafoa)
Tesiaren aldekoak:
Antzerkiak eta zineak espiritu kritikoa lantzeko baliagarriak (2. parrafoa)
Telebista ikusi bai, baina modu selektibo batean (3. parrafoa)
Beste jarduera intelektual batzuk eragotzi, oztopatu (4. parrafoa)
3. Zeintzuk ideia erabiltzen ditu bere iritzia kontra?
Gakoa neurrian omen badatza ere, norberaren erabakia da (5. parrafoa)
Telebistaren hutsunea nabaritu eta ez ikustearren, asper-asper eginda eman oporraldia (6. parrafoaren lehengo 3 lerroak)
4. Agertzen al da ondorioa testuan? Hala ez balitz, zein jarriko zenuke zuk?
Gutxi gorabeherakoa, ez oso argia. Testuan zehar ematen da. Bat aukeratuz gero, 6. parrafoaren azken esaldia.
5. Ideiez gain, erabiltzen al du idazleak besterik bere iritzia azaltzeko?
Tonu ironikoa. Horrexek laguntzen dio bere iritzia argi adierazten.

2 **jarduera** Bihotzeko aldizkariak

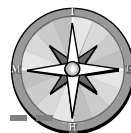
Helburua:

- Gai eztabaidagarri bati buruz aldeko edo kontrako iritzia ematea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu.
- Ikasleek, taldeka jarrita, ikaslearen liburuan agertzen zaizkien enuntziatuak eztabaidatuko dituzte. Taldeak idazkaria (bozeramailea) izango du, taldean esandako guztiak biltzeko.
- Bildutako iritzia talde handian aditzera emango dira.
- Jarraian, ikasleek ematen zaizkien galderei erantzungo diete (ohartaraziko zaie gai bakar baten inguruan kontrako iritzia bezala izaten direla aldekoak ere).

s e k u e **B** n t z i a

3 **jarduera** Komunikabideen indarra

Helburua:

- Iritzia azaltzen duen artikuluaaren egitura jasotzea. Tesia, tesiaren arrazoiketa (argumentazioa), antitesia (kontrargumentazioa) eta sintesia (ondorioa) atalak testuan bereizi eta antitesiaaren ezaugarriez ohartzea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaltzea. Metahizkuntza erabiltzen ez bada oso kontuz ibili behar da kontrargumentazioaren esanahiarekin.
- Ikasleak, testua irakurri ondoren, egiten zaizkion galderei erantzungo die.
- Ikasleek emandako erantzunak talde handian komentatuko dira.

* Oharra: Gogoan izan behar du irakasleak kontrargumentazioaren esanahia zein den. Unitate honetan kontrargumentazioaz ari garenean, tesian aurkeztutakoaren kontrako arrazoiketaz ari gara. Esaterako, tesian gai baten inguruko aldeko iritzia ematen bada, kontrargumentazioan gai horren kontrako arrazoiak agertuko zaizkigu. Baina tesian gai batean kontrako iritzia ematen bada, kontrargumentazioan gai horren aldeko arrazoiak agertu beharko zaizkigu.

Zuzenketa-orria

- Zer testu-motaren aurrean zaude: argudiozkoa da?, narratiboa da?...

Argudiozkoa.

- Zehaztuz gero, zer testu-era irakurri duzu?

Iritzi-artikulua, bertan iritzia azaltzen zaigulako.

- Zein da testu honen egitura?

Zeintzuk parrafotan islatzen da egitura?

Tesia: 1. parrafoan agertzen da. Parrafoaren ideia nagusia

azken esaldian agertzen da: "Adierazpen-askatasuna bai, baina norainokoa?"

13

IRAKASLEAREN LIBURUA

• 3. MAILA

Tesiaren arrazoiketa: 2-5. parrafoak. Bertan hurrengo ideia hauek azaltzen dira:

- a) 2. parrafoa: Zenbait errejimen politiko adierazpen-askatasunaren kontra azaldu da; ez dirudi demokraziaren ezaugarria denik.
- b) 3. parrafoa: Edozein kazetarik egoki iruditzen zaiona esateko eskubidea dauka.
- c) 4. parrafoa: Komunikabideek baliagarriak izan behar dute gure arteko komunikazioa garatzeko, baita zernahi gauza... salatze ere.
- d) 5. parrafoa: Gizarteak leaderrak behar ditu, iritzia sortzeko eta auzietan argia emateko.

Antitesia. (kontrargumentazioa): 6-8. parrafoak. Bertan hurrengo ideia hauek azaltzen dira:

- a) 6. parrafoa: Non hasten da pertsonaia publikoaren intimitatea eta non informaziorako eskubidea?
- b) 7. parrafoa: Informazioa neurtu egin behar da. (Planteatzen den galderan utzitako ideia da).
- c) 8. parrafoa: Iritzi-sortzailearen papera botereak zuzendua ote...

Sintesia. (ondorioa): 9. parrafoa. "...auzi hau ematen duen baino konplexuagoa da".

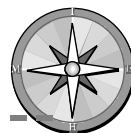
- Zeintzuk testu-antolatzaile erabiltzen ditu idazleak egitura hori aurrera ateratzeko?

Arrazoiak gehitzeko: Era berean, hirugarrenez, azkenik.

Arrazoiak kontrajartzeko: Edozein kasutan, ordea, gorabehera, baina.

Argibideak emateko: Hau da, alde honetatik, hots, esan nahi baita, adibidez, alegia.

Konklusiorako: Beraz, honegatik guztiagatik.

4 **jarduera** Goenkale

Helburua:

- Iritzia azaltzen duen artikularen egitura (tesia, tesiaren arrazoiketa, antitesia eta sintesia) ezagututa, antzeko testu bat ordenatzea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu
- Ikasleak testu* desordenatu bat izango du irakurtzeko (bakarka).
- Binaka jarrita, testua ordenatu.
- Talde handian, ordena jakin horren zergatia azalduko dute.

Zuzenketa-orria

1	2	3	4	5	6	7	8
f	c	e	d	b	h	a	g

GOENKALE

Bada kale bat Euskal Herrian guztien gainerik ezagun egin dena. Goenkale du izena. Edozein herritako kalea izan daiteke Goenkale. Horrexegatik bihurtu da Euskal Telebistak egunero eskeintzen duen Telesail hau gaur egungo euskal gizartearen erreferente. Eta gizarte horren islada bilatzen dute, hain justu ere, Goenkale jarraitzen duten milaka euskaldunek.

Goenkaleko bizilagun diren pertsonaia guztien artean begi bistakoa da emakumeek duten protagonismoa. Pisu handiko paperak dira emakumeei kasu honetan tokatu zaizkienak, eta telesailari benetako indarra ematen diotenak. Baina isladatzen ote dute fikziozko pertsonaia horiek gaur egungo gizarteko emakumea? Ez da erraza erantzutea, batzuetan pentsa daiteke baietz eta beste batzuetan ordea ematen du guztiz kontrakoa, bigarrenak lehenengoak baino ugariagoak badira ere.

* Lasa, G. Goenkale In Telebista/Zinea, 62.or

Kontxu Odriozolak egiten duen Maria Luisaren paperarekin esate baterako, etxeoandre gogorraren irudia jorratu nahi da. Etxekoandre beldurgarria den aldetik nekez eratzuten dio zuzenean gaur egungo emakumearen irudiari. Izan ere, emakume desberdin asko biltzen ditu Maria Luisaren pertsonaiak emakume bakar batean. Aski zaila da, ordea, ezaugarri hauek guztiak biltzen duenik gure gizartean maiz aurkitzea. Esan daiteke, beraz, emakume horien guztien batuketaren emaitzak ihes egiten diola benetako gizarteko edozein emakumeren perfilari.

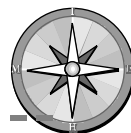
Anuska Lasak ordezkatzeko duen pertsonaia modu beretsuan ulertu beharko genuke. Kasu honetan erreferentzia gizarteko beste sektore batera zuzentzen da. Sektore hori emakume gazteek osatzen dute, oraindik gurasoei bizi direnak, baina bizitzan aurrera egiteko ahaleginetan hasiak direnak. Ane zalantza betetako pertsona da, erabaki garrantzitsuak interes materialak bultzatuta hartzen dituen; hau da, maila sozial altua duen emakumea da. Ane eta posizio hori gordetzearren bere zorionari uko egiteko prest dagoena. Zorionari eta, bide batez, baita bere askatasun pertsonalari ere. Zer esanik ez, Anek bapatean har dezakeen jarrera despota sinesgaitza gertatzen da mundu errealean parean jarritz gero. Adierazgarria da, azken finean, pertsonaia honen garapena emakume gazte garaikidearen haritik begiraturik, baina neurritik ateratako estereotipoa besterik ez du isladatzen.

Baina bada, bestalde, kontrakoa isladatzen duenik. Emakume helduagoaren irudiak ere badu bere tokia Goenkalen. Erresponsabilitatea etxe barruan eta etxetik kanpora duen emakumearen irudia. Pertsona hori Amaiak pantailaratzen du eta Miren Gojenolak interpretatu. Ezkongabeko ama, arazo ekonomikoek itotzen dutena... pintzelada oso identifikagarriak ditu Amaiak. Bikotearen gainetik izaera independienteduna. Pertsonaia sinesgarri egiten duten ezaugarri bat baino gehiago biltzen ditu Amaiak eta arrazoi batengatik edo besteagatik normaltasunetik irteten diren egoerak justifikatuta gelditzen dira pertsonaiak izan dituen esperientziak direla eta.

Goenkaleko emakumeak lehenik eta behin horixe dira, errealitatean ez dagoen kale bateko protagonistak. Hortik abiatuta ezin uka neurri handiagoan edo txikiagoan isladatzen dituztela gure gizarteko hainbat balore. Ez alferrik, pertsonaia hauen perfilak gaur egungo emakumeetan oinarriturik eraiki baitituzte. Hala eta guztiz ere, Goenkale telebistarako pentsatutako eta eginiko produktua den aldetik, ulergarria da pertsonaien izaera eta egoeren gehiegikeria. Alde horretatik esan behar Goenkaleko emakumeak Goenkalekoak besterik ez direla.

Osagai asko bildu dira, beraz, Goenkalek ekarri duen fenomeno soziologikoari bide emateko.

Gema Lasa
Telebista/Zinea, 62.or

5 **jarduera**

Ordenagailuak etsai eta lagun

Helburua:

- Iritzia azaltzen duen artikulua jakin batean antitesia txertatzea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu
- Ikasleak testu bat irakurriko du. Testuan iritzia azaltzen da, baina antitesia agertu duten parrafoak ez zaikio emango.
- Egokien iruditzen zaion antitesia txertatu beharko du. Ikasleari idatzi behar duenaren inguruko zenbait pista emango zaizkio.
- Ikasleak taldeka jarriko ditugu (binaka-hirunaka) eta idatzitako zatiak irakurriko dizkiote elkarri.
- Pare bat-hiru aukeratuko dira talde handian irakurtzeko.
- Jatorrizko testuan agertzen diren zatiak irakurriko zaizkie.

Zuzenketa-orria

Jatorrizko testuan* "Umeek bideo-ordenagailuko jolasekiko duten menpekotasuna", "helduok eta Internetekiko menpekotasuna", eta "ordenagailuak eta bakardadea" ideiak 7, 8 eta 9. parrafoetan garatzen dira hurrenez hurren, hurrengo modu honetan:

Baina ez dira guztiak onurak ordenagailu kontuan. Asko dira eskolatik atera eta gero, ordenagailua ikasteko behar dutelako aitzakiarekin, ordenagailuaren aurrean orduak eta orduak ematen dituzten umeak, nahiz eta gero ordenagailuan ibili beharrean bideo-ordenagailu jolasekin ibili. Kontua ibiltze hutsean geratuko balitz, ez litzateke ezer gertatuko, baina ez da hori. Esanak esan, uste baino ume gehiagok dute joko hauekiko dependentzia.

Eta umeek ezezik helduok ere badugu menpekotasunerako zaletasun edo joera, umeek bideo-ordenagailu jolasekin jasaten duten gauza bera jasaten baitugu helduok ordenagailuarekin eta, nola ez, berri bezain kaltegarri den ditxosozko Internet horrekin.

Azkenik ezin utzi aipatu gabe, ordenagailuak niri neuri behintzat sortzen didan tristezia. Antzina, boligrafoz idazten nueneko garai hartan alegia, neure lankide-ekiko harremana bestelakoa zen, ezberdina. Gaur idazten ari naizen honek idatzi bitartean ez dut inorekin hitz egin. Bakardadea. Hori ekarri dit niri ordenagailuak.

* Bilbao, A. Ordenagailuak etsai eta lagun. 1997-10, B.E.E.-ko artxibategia
Barakaldoko Udal Euskaltegia sortutako testua.

6 **jarduera** Esaldiak berridatzi

Helburua:

- Kontrargumentazioa azaltzen duen artikulua jakin batean oinarrituta, adierazitakoa beste era batean eman.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu
- Erabilitako testu bat (Ordenagailuak etsai eta lagun) oinarri hartuta, eta ematen zaizkion esaldiak ulertuta, esaldiak berridatzi egingo ditu ikasleak.
- Zuzenketa ahoz egingo da.

Zuzenketa-orria

1. Burura datorkit orain dela hamar bat urte ordenagailu baten aurrean jarri nintzenean zer sentitu nuen.

Burura datorkit orain dela hamar bat urte ordenagailu baten aurrean jarri nintze... neko sentipena.

2. Alde batetik, tresna berri hark sortu zidan zirrara eta umea nintzenean Olentzerok ekarritako jostailuak sortzen zidana antzekoak ziren.

Alde batetik tresna berri hark sortu zidan zirrarak umea nintzenean Olentzerok ekarritako jostailuak sortzen zidanaren antza zuen.

3. Egia esan, ordenagailuaren mundua asko aldatu da azken urteotan.

Ordenagailuaren mundua asko aldatu de...la uste dut/ esan behar da.

4. Gainera, hasiera batean ordenagailua etxean zutenak gutxienak baziren ere, gaur egun gutxi bizi gara etxean ordenagailurik gabe.

Gainera, hasiera batean ordenagailua etxean zutenak gutxienak izan...agatik, gaur egun gutxi bizi gara etxean ordenagailurik gabe.

5. Batzuek, ordenagailuen defendatzaileek alegia, ordenagailua munduan asmatu den gauzarik hoberena dela diote.

Batzuek, ordenagailuen defendatzaileek hain zuzen ere, ordenagailua munduan asmatu den gauzarik hoberena dela diote .

6. Etxean izan dezakezun entziklopediarik handiena diskete txiki batean sar dakizuke,
eta honek sikiera etxea txukun mantentzen laguntzen dizu.
Etxean izan dezakezun entziklopediarik handiena disket txiki batean sartu ahal izateak
sikiera etxea txukun mantentzen laguntzen dizu.
7. Egun hain beharrezko jotzen den ikaskuntza pertsonal hori gauzatzen bide du.
Badirudi egun hain beharrezko jotzen den ikaskuntza pertsonal hori gauzatzen due...la
8. Esanak esan, uste baino ume gehiagok dute joko hauekiko dependentzia.
Esandakoak (esanak) gorabehera, uste baino ume gehiagok dute joko hauekiko
dependientzia.
9. Umeek eta helduok ere badugu menpekotasunerako zaletasun edo joera
Umeek ez ezik helduok ere badugu menpekotasuerako zaletasun edo joera.
10. Kasu batzuetan ematen du baietz. Beste askotan, ordea, argi ikusten da ezetz.
Kasu batzuetan baietz ematen badu ere, beste askotan argi ikusten da ezetz.

s e k u e C n t z i a

7 **jarduera** Internet

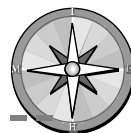

Helburua:

- Ikastunitateko eginkizunean lagungarri gerta dakioken informazioa lortu edota gehitu.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu.
- Ikasleek, binaka jarrita, testu bana irakurriko dute. Irakurri ahala, ideia nagusiak jasoko dituzte, geroago jasotako informazioa elkarri kontatzeko, eginkizunean eskatuko zaiena egiteko informazio zabalagoa lor dezaten.
- Testuak elkarri kontatuko dizkiote.

8 **jarduera** World Wide Web

Helburuak:

- Ikastunitateko eginkizunean lagungarri gerta dakioken informazioa jaso edota gehitzea.
- Gai eztabaidagarri baten inguruan iritziak sortzen trebatzea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu.
- Ikasleak taldeka jarriko ditugu eta ikaslearen liburuan agertzen zaizkien galderei erantzungo diete. Taldean bozeramailea izendatuko dugu, eta berau arduratuko da taldean esandakoak laburtzeaz.
- Bozeramaileek taldeetan esandakoa talde handian komentatuko dute.

9 **jarduera** Internet eta informatika

Helburua:

- Kontrargumentazioa azaltzen duen idazkia sortzea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu.
- Ikasleek "Internet eta informatika" (ikus transkripzioa 3.1. Eranskinean) gai duen grabazioa entzungo dute. Entzungai hau nahitaez entzun behar da, eginkizunean eragile gisa ulertzen baita.
- Ikasleak liburuan agintzen zaion idazkia idatziko du. (Gehienez ordubete)

s e k u e **E** n t z i a

10 **jarduera** Ebaluatzen

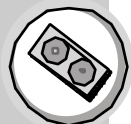
Helburuak:

- Ikastunitateko eginkizunean sortutako idazkia ebaluatzea.
- Ikastunitatean zehar landutakoa ebaluatzea.

Prozedura:

- Jardueraren helburua azaldu.
- Ikasleek aurreko eginkizunean erabili duten idazkia berreskuratuko dute. Binaka jarrita, idazlanak trukatu eta bata bestearen idazkia irakurriko du.
- Ikasle orok beren bikotekidearen lanaren kritika egingo dute. Horretarako, ikaslearen liburuan egiten zaizkien galderei erantzuten saiatuko dira.
- Ateratako ondorioak elkarri adieraziko dizkiote.
- Talde handian ondorio orokorrak komentatuko dira.

* Oharra: Komeni da, jarduera hau egin baino lehen, irakasleak idazkiak irakurtzea.

3

Eranskinak

1

Transkripzioak

Iraupena: 15'10''

Gidoia:

Aurkezlea: Zabaleko ikastetxean programa berezi bat daukate eta honen bitartez informatika bultzatu nahi dute; horretarako, ba, ordenagailuak eta Internet sartu nahi dute bertan, e, bueno, Mertxe bertako irakaslea da eta plan honi buruz hitz egingo digu. A ber, zer iruditzen zaizu? Zertan datza plan hau?

Mertxe: Bueno, pues...gaur egun, bueno, gure gizartean informatikak eta Internetek duen garrantzia kontuan harturik, ba, pentsatu dugu gure eskolan ere informatika-gela bat zabaltzea, bertan ikasleek ordenagailuak eta ordenagailuen barruan Internet erabiltzeko aukera, pues, edukiko dute. Eta bueno, pues, horretan datza, ezta? aukera hori eskaintzea gure ikasleei informatika ikasteko.

Aurkezlea: Eta zer alde on ikusten diozu horri?

Mertxe: Hombre, gaur egun lan-merkatuan sartzeko inportantea, ezinbestekoa dela esan dezakegu, ezta? Gaur egun edozein enpresatan sartzeko horixe eskatuko dizute lehenengo gauza, beraz, uste dugu behar-beharrezkoa dutela. Gero, bestalde, etxe gehienetan ez bada, ia-ia, bueno askotan, ordenagailu bat daukate eta, beraz, gure ikasleek, nik uste dut merezi dutela aukera hori, ezta? ba, ikasi behar dutela. Eta hemendik urte batzuetara agian etxetik bertatik lan egingo dugu, ordenagailuen bidez edo Interneten bidez, beraz, uste dut derrigorrezkoa dela.

Aurkezlea: Eta, bestalde ere, badago hemen bertako ikasle baten ama eta honek, uste dut, kontrako iritzia daukala, ez? honi buruz.

Ama: Bai, bueno, Mertxek esan duena kontuan hartuta, ba, gaur egun badakigu lan-merkatuan lanpostu batzuetan beharrezkoa dela, ezta? baina ez ezinbestekoa, ezta gutxiago ere, ezta?. Beste alde batetik, etxe gehienetan ez dago ordenagailurik gaur egun. Etxe batzuetan egongo da, baina oso gutxitan. Egia esan, nire inguruko etxeetan ez dago inolako ordenagailurik eta etxetik bertatik lan egitea eta hori, oso urruti egon daitekeen zerbait da; aitzakiak dira

Mertxe: Barkatuko didazu, baina zuk esaten didazu zure etxean ez daukazuela ordenagailurik, orduan, arrazoiak ematen didazu momentu horretan, zeren klaro, zure semeak edo zure alabak ez daki ezer informatikaz, zuen etxean ez daukazuelako ordenagailurik; beraz, aukera ezin hobea edukiko du hemen informatika ikasteko. Etxean ez dauka-zuenek, ba, hemen ikasiko du eta gero, edozein momentutan behar badu, eta beharko du, ze gaur egun...jakingo du.

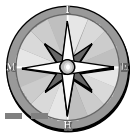
Ama: Barkatu, baina ...zuk, zure oinarria da nere semearentzat beharrezkoa izango dela eta ni ez nago batere ados horretan.

Mertxe: Eta zergatik ez zaude ados? Zertan oinarritzen zara esateko gaur egun ez diotela eskatuko informatika?

Ama: Bueno, zuk informatika eskatuko diotela, eta, informazio-bide bat izango dela hori diozu, ezta? Baina, askoz garrantzitsuago izan daiteke nire seme-alabentzat egunkariak irakurtzen jakitea edo liburutegi on batean nondik norako guztiak ezagutzea informatika edo tramankulu bat erabiltzea baino.

Mertxe: Baina egunkariak aipatu dituzu eta, hain zuzen ere, hemendik urte batzuetara agian ez duzu egunkaririk izango, behintzat, paperez egindako egunkaririk, ze gaur egun, Interneten haxe aurkituko duzu, egunkari guztiak hor daude sartuta eta, hombre, oraindik bai, liburudendetan, kioskoetan aurki ditzakezu egunkariak, baina hemendik igual hamar urtera ez duzu besterik aurkituko, Interneten izango dira eta hortik aparte ez duzu beste informazio-iturriak izango. Beraz, egunkaria irakurtzen ikastea... ederto, Interneten bidez ikasiko dute egunkariak, liburuak, nahi dituzun liburu guztiak hortxe aurkituko dituzu, beraz...

Aurkezlea: Bueno, nik uste dut hor, e... gehiegi, a ber, nola esango dut... pelikula, zinema eta zientzi-fikzioaren eragin handiegia daukagula, ezta? Hemendik urte batzuetara egunkaririk ez dela egongo, edo hemendik urte batzuetara libururik ez dela egongo, inork ez daki. Gaur egun dakiguna da orain arteko informazio guztia paperean dagoela eta paper horiek erabiltzean datzala informazioa erabiltzen jakitea.

Mertxe: Ez, gaur egun informazio-bide nagusia, bai, izan daiteke papera momentuz, baina beste bide oso-oso-oso inportantea Internet da, gertatzen dena da zuk ez duzula ezagutzen eta ez dakizula horrek eskaintzen dizuna, baina gaur egun benetan informazioa nahi baduzu... ze zuk hemen egunkari batean aurki dezakezu pues bai, oso informazio murrizta, baina, Internetera jotzen baduzu, hor mundu zabaleko berriak eta nahi duzun guztia aurki dezakezu; beraz, nik uste dut oso aberasgarria dela eta, beraz, ez dakit, tontakeria bat iruditzen zait aukera hori ukatzea edo ezetz esatea horri, hori aberasgarria izango da zuen seme-alabentzat.

Aurkezlea: Bueno, gainera, beste alde batetik, oraindik Mertxe frogatu gabe dauden datuak erabiltzen ari da, ezta?, hemendik urte batzuetara egongo dena, baina frogatuta dagoena da Interneten erabilerak edo ordenagailuen gehiegizko erabilerak menpekotasuna sortzen duela.

Mertxe: Menpekotasuna? Zer nolako menpekotasuna, ze ez dugu... uste dut hemen gauzak nahasten ari garela. Menpekotasuna, zer menpekotasun?, ze ez dugu konfunditu behar ordenagailuen erabilera eta bideo-jokoen erabilera. Ze ordenagailu bat ez da bideo-konsola bat. Gerta daiteke, bai, zure seme-alabei bideo-jokoekin jolastea eta hor menpekotasun bat sortzea, baina hortik ez atera ordenagailuek menpekotasuna sortzen dutela, ze nik erabiltzen dut, informatikazalea naiz, Internet daukat nire etxean eta benetan esaten dizut ez daukadala inolako menpekotasunik, eta neure inguruan dauden hainbat nire kasuan daude.

Ama: Barkatu, nire seme-alabek ez dute bideo-jokorik etxean, ezta bideorik ere.

Mertxe: Zuek ez daukazuela ez ordenagailurik ez ezer, baina, bueno, zuen kasua agian fuertea da.

Ama: Eta esan dudan datua ez da nik asmatutakoa, Munduko Osasun Erakundeak orain hilabete atera zituen estatistika batzuetan agertzen da Interneten erabiltzaileen %15a erabat engantxatuta dagoela, menpekotasuna gaisotasun moduan hartuta eta tratamendu beharrean dagoela.

Mertxe: Bai, baina horretarako ere daukagu eskola eta gure eskolan planteatzen dugunean informatika-gela bat irekitzea eta gure ikasleei aukera hori ematea, aldi berean ere erakutsi beharko diegu zelan erabili menpekotasun horretan ez erortzeko, ezta? Hori guztion lana da, ez bakarrik irakasleon lana, zuen lana ere bada.

Aurkezlea: Eta zer iruditzen zaizue, ona dela edo egokia dela harreman pertsonaletarako, ala ez?

Ama: Ezta inola ere! Hori baino gauza hotzgorik ez dago munduan.

Mertxe: Gauza hotza izango da, baina zuk momentu honetan telefono bidez ez bada, ez daukazu inolako modurik Sidneyko pertsona batekin harremanetan jartzeko eta ordenagailu baten bidez momentu batean eta ia-ia kosturik gabe izan ditzakezu lagunak mundu osoan zehar. Hori benetan hotza da, bai, jakina, dena pantaila baten bidez izango da baina jendea ezagutu dezakezula, hizkuntzak praktika ditzakezu, nahi izanez gero...

Ama: Barkatu, ez dago beste inolako modurik? Ez da egia, posta aspaldi asmatu zen eta gutunen bitartezko harremana urte askotan egon dena eta jarraituko duena da, e?

Mertxe: Eta zenbat jendeak idazten ditu kartak gaur egun?

Ama: Nik oraindik asko. Askok uste baino gehiago.

Mertxe: Uste baino gehiagok? ez dut uste, ze gainera horrek daukan arazorik inportanteena da denbora, zuk bidaltzen duzu gutun bat gaur, baina jasoko duzu erantzuna askalo noiz, baina Interneten bidez erantzuna momentuan jasoko duzu eta hori gaur egun nik uste dut oso abantaila handia dela.

Ama: Baina erantzuna... hori azken batean makina batek ematen dizun erantzuna izango da... ez duzu

Mertxe: Ez, makinak ez dizu erantzuna ematen, pertsonak berak emango dizu, makina baten bidez, baina pertsona horrek emango dizu erantzuna.

Hori da esatea telefonoak ematen dizula erantzuna, erantzuna beste pertsona batek ematen dizu, telefonoaren bidez.

Ama: Nolako erantzuna izango da zuk pertsona hori ez baduzu ez ikusten, ez fisikoki ezagutzen ...

Mertxe: Zuk telefonoz hitz egiten duzunean ez duzu pertsona hori ikusten...

Ama: Aizu, barkatu, ez didazu hitz egiten uzten.

Mertxe: Barkatu.

Ama: Telefonoz hitz egiten duzunean ezagutzen duzu, ahotsez ezagutzen duzu eta suposatzen da pertsona horrekin aurretik harremanak izan dituzula.

Mertxe: Eta Interneten bidez ere gerta daiteke, agian ez duzu bere ahotsa entzungo, baina ezagutu, zergatik ez duzu ezagutuko?

Ama: Bueno, denok dakigu hor dauden holako mamu-zerrenda batzuk eta horien bitartez jartzen dela harremanetan jendea; badakigu, gainera, ezkondu ere ezkontzen direla baina hiru hilabete iraun ondoren, banaketa berehala.

Mertxe: Bueno, eta gerta daiteke hamabost urte ezkongaietan ibiltzea, ezkondu eta handik hamabost egunera separatzea, baina hori jada, nik uste dut horrek ez daukala zerikusirik informatikarekin, hori mundua da eta...hor bakoitzak jakingo du zer gertatzen den bere etxean, baina, nire ustez, hori ez da arrazoi nahikoa ezetz esateko aukera honi.

Ama: Bai, nik uste dut gizarte honetako ereduak aldatzeko asmoz edo helburuz edo ez dakit zertan, baina horren atzean zer bait arraroa dago.

Mertxe: Informatikaren atzean?

Ama: Informatikaren atzean eta harreman horien atzean, informatikaren bidezko harreman horien atzean.

Mertxe: Eta zer, zer ikusten duzu arraro hor?

Ama: Ba, agian egin ohi dutena da, ba, askoz gizarte kontsumitzaileagoa, askoz presazko gizarte, indibidualista, bakoitza bere etxean, harremanak fisikoak izan gabe izango dira eta bueno, ba, hor jada beste gizarte-eredu bat eraikitzen ari dira besteren baten eskutian egongo den gizarte.

Mertxe: Hor ere, zuk planteatzen duzuna hori ere, bai dela zientzia fikzioa ze, hemen guztiok imajinatzen ari gara zer gertatuko den edo zer ez den gertatuko, baina kontua da hemendik urte batzuetara, eta hori ere, hori ez da zientzia fikzioa, hori errealtate hutsa da, ordenagailu bat erabiltzen ez dakiena, pues ia-ia analfabeto hutsa izango dela, beraz, ez dakit, ezin dut ulertu aukera hau izanda, zelan esan dezakezun ezetz, nik ez diot hori emango nire alaba bati edo seme bati. Nire ustez euren onerako izango da, beraz, gero haiek ikasi beharko dute zelan erabili, erabilera on bat egin beharko dute, edo jakingo dute zer nahiago duten: harremanak mantendu Interneten bidez edo bere betiko lagunekin. Baina hori jada, ez dakit, hortik kanpo geratzen diren kontuak dira, nire ustez, aukera, nik uste dut, eskaini behar diegula. Hori progresoa izenean egiten da eta aurrerapenaren izenean. Gero, ondo erabiltzen ikasi beharko dute-la? Horretan ados nago.

Ama: Bueno, ez dakit, agian bukatu behar izango dugu, ezta? Baina nik, dena den, ez nuke nahi nire seme-alabek horretan orain denborarik galtzea.

Mertxe: Ez da denbora galtzea, inondik inora, azken finean hori da, bamos, esango bagenu orain hobeto bizi garela argindarrik gabe, pues ez, argindarra daukagu, erabili dezagun, eta honekin, pues, gauza bera.

Ama: Ez da kasu bera, e, argindarrarena oso muturreko kasu da, argindarrari esker aurrerapen asko izan dugu eta gure eguneroko bizitzan badakigu...

Mertxe: Eta informatikari esker izango dugu.

Ama: Baina argindarrak ez du baldintzatzen gure harremana, ez ditu baldintzatzen gure etorkizuneko gizarte-ereduak, ezta gutxiago ere

Mertxe: Eta informatikak baldintzatuko du, ala?

Aurkezlea: Eta zuk, Arantxa, Mertzex azaldutakoa entzun ondoren, plan hau aurrera eramango balitz, salatu egingo zenuke, ala onartu egingo zenuke?

Ama: Ez, ez, nik ez nuke onartuko, inondik inora ez. Ezinezkoa da nire pentsakerarekin hori onartzea nire seme-alabentzat. Ni, nire seme-alabentzat onena nahi dut eta uste dut hori ez dela biderik egokiena beren heziketarako. Salatu egingo nuke, eta beharrezkoa izango balitz, ikastetxez aldatu.

Mertxe: Hori zure erabakia da eta, bueno, ama zaren aldetik uste dut eskubide osoa duzula, baina benetan uste dut oker zaudela. Hori zure seme-alaben etorkizunerako gauza probetxugarri bat izango da, baina zuk jakingo duzu... Hala eta guztiz ere, ez dakit zein neurritaraino eskubidea daukazu horri ezetz esateko.

Ama: Ama naizen neurrian...

Mertxe: Bai, baina agian egunen batean zure seme-alabek galdetuko dizute zergatik hartu zenuen erabaki hori eta momentu horretan erantzun beharko diezu eta beraz prestatu zure erantzuna.

Aurkezlea: Mila esker hemen egoteagatik eta zuen iritziak emateagatik. Agur.

*Grabazioa Barakaldoko Udal Euskaltegiko irakasleek egin dute.

Ikastunitate honetan,
iritzia ematen irakastea dugu helburu eta, horregatik, aukeratu dugu
iritzi-artikulua horrelako argudioak lantzeko. Izan ere, testu-era honetan oso ongi atzeman
baitaitezke gai baten gainean ditugun aldeko eta
kontrako arrazoiak.

HABE